

JAPAN letter

Newsletter from The Japan Foundat on, Bangkok

JAPAN FOUNDATION

ฉบับที่ 69

69

JANUARY
FEBRUARY
MARCH
2011

© 1950 Kadokawa Pictures, Inc.

© 1962 Toho Co., Ltd.

© 1954 Toho Co., Ltd.

© 1946 Toho Co., Ltd.

© 1945 Toho Co., Ltd.

© 1944 Toho Co., Ltd.

© 1948 Toho Co., Ltd.

© 1961 Toho Co., Ltd.

© 1970 Yonki no Kai & Toho Co., Ltd.

© 1963 Toho Co., Ltd.

© 1960 Toho Co., Ltd.

02 Cover Story

ศตวรรษ คุโรซาวะ

Master Director Akira Kurosawa at his centennial

06 JENESYS

Machizukuri:

Culture-based Community Design

การสร้างบ้านแปงเมืองด้วยทุนทางวัฒนธรรม

09 NOTICE

- Japanese Film Festival 2011
“Akira Kurosawa Centennial Retrospective”
- Contemporary Japanese Crafts Exhibition in Bangkok
- Unheard Notes Concert
- การบรรยายและสัมมนาพิเศษเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริม
สิ่งแวดล้อมศึกษาและการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

12 JFBKK Library's Recommended Books & DVDs

13 JF Theater

January – March 2011 Program

14 Activity REPORT

- การสาธิตและการฝึกปฏิบัติการจัดดอกไม้แบบโอเคโนะโบ
- งานสัมมนาวิชาการอักษรศิลป์นานาชาติ กรุงเทพฯ
- Melody Cup
- Five Days in March by Chelfitsch
- งานเทศกาลภาพยนตร์ญี่ปุ่น จ.เชียงใหม่
- การประชุมวิชาการระดับชาติของเครือข่าย
ญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยครั้งที่ 4
“ทบทวนความสัมพันธ์ญี่ปุ่น-ไทย-เม็กซิโก”
- การบรรยายพิเศษเรื่อง “เทคนิคขั้นพื้นฐาน
และการออกแบบคาแรคเตอร์อนิเมชันของญี่ปุ่น”

© 1954 Toho Co., Ltd.

© 1954 Toho Co., Ltd.

© 1950 Kadokawa Pictures, Inc.

© 1950 Kadokawa Pictures, Inc.

© 1952 Toho Co., Ltd.

© 1963 Toho Co., Ltd.

© 1957 Toho Co., Ltd.

© 1965 Toho Co., Ltd.

© 1949 Toho Co., Ltd.

ศตวรรษ คุโรซาวะ Master Director Akira Kurosawa at his centennial

โดย ก้อง ฤทธิ์ดี

จากเจ็ดเซียนซามูไรญี่ปุ่น กลายเป็นเจ็ดสิงห์แดนเสือแห่งพรมแดนอเมริกัน ตลปย้อนและลอกเลียนโดยเจ็ดประจัญบานของประเทศไทย จากป้อมปราการลับและเจ้าหญิงที่ถูกลักพาตัวกลายเป็น Star Wars จากความทรงจำและคำนิยามของความเป็นมนุษย์ในราโชมอน กลายเป็นหนังและละครอีกนับเรื่องไม่ถ้วนในโลก เรื่องเล่าของฮีโร่ ในยามยาก ความแร้นแค้นของสังคมที่ไม่เท่าเทียม การต่อสู้เพื่อ ทวงถามความยุติธรรมและการไร้ความสามารถในการไถ่ถอน ศีลธรรม และคำโกหก ความอ่อนแอและอคติที่ตอบสนองเพียงผลประโยชน์ ส่วนตน อิมเหล่านี้่อบอวลอยู่ในผลงานของอากิระ คุโรซาวะ (1910-1998) ผู้กำกับภาพยนตร์ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งของโลกชาวญี่ปุ่น อิทธิพลของคุโรซาวะทั้งในเชิงเนื้อหา ความคิด สไตล์ และการใช้สื่อ ภาพยนตร์เพื่อตรวจสอบแง่มุมมนุษย์นิยม ได้แพร่ขยายไปยังนักทำหนัง และศิลปินแขนงใกล้เคียงในช่วงเวลาที่ท่านยังมีชีวิต และถูกศึกษาอย่าง ถี่ถ้วนเมื่อคุโรซาวะเสียชีวิตเมื่อสิบสามปีก่อน ปีค.ศ. 2010 เป็นวาระ ครบรอบ 100 ปีชาติกาลของศิลปินนามอุโฆษท่านนี้ วาระการรำลึก ถึงมีหลากหลายรูปแบบ หัวเรือใหญ่อย่าง National Film Center ที่โตเกียวได้จัดเทศกาลหนังของคุโรซาวะเมื่อปีที่แล้ว และนำยินดีที่ เจแปนฟาวน์เดชั่นจะเฉลิมฉลองผลงานของท่านในปีนี้

ผมจะกล่าวเล่าอะไรได้อีกมากมายในเมื่อชีวิตและผลงานของ คุโรซาวะถูกถกเถียง วิเคราะห์ สรรเสริญมากกว่าครึ่งศตวรรษโดยผู้รัก ภาพยนตร์แทบทุกประเทศในโลก ตลอดครึ่งศตวรรษที่ 20 ญี่ปุ่นเป็น บ้านของนักสร้างภาพยนตร์อันโด่งดังจำนวนมากผู้ล้วนก่อรูปร่างของ ปรัชญาภาพยนตร์ตามคติเอเชีย ทั้งยาซุจิโร โอสุ, เคนจิ มิโซงุจิ, มิกิโอะ นารุสะ, โชเฮ อิมามูระ, นากิสะ โอชิม่า และอื่น ๆ แต่อากิระ คุโรซาวะ

เป็นผู้กำกับที่ถูกพูดถึงและกลายเป็นชื่อที่ติดหูมากที่สุดแม้แต่กับผู้ที่ไม่ ได้เป็นแฟนหนัง อีกทั้งยังมีหนังสือ บทความและวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับ ตัวเขามากกว่าผู้กำกับญี่ปุ่นคนใด ๆ ในรุ่นเดียวกัน แม้แต่กระทั่งทุกวันนี้ ชื่อคุโรซาวะยังเป็นตัวแทนความเป็น “ภาพยนตร์ญี่ปุ่น” ต่อผู้ชมจำนวนมาก ถึงแม้สักสร้างหนังญี่ปุ่นรุ่นใหม่จะแตกแขนงความคิด และเรื่องราวไป ไกลจากเชื้อที่บ่มเพาะไว้โดยปรมาจารย์รุ่นก่อนหน้า

คุโรซาวะกำกับภาพยนตร์กว่า 30 เรื่องตลอดอายุการทำงาน ถ้าจะสาธยายให้ครบคงใช้เวลานานเกินควร แต่ไม่ต้องสงสัยเลยว่า ภาพยนตร์ของคุโรซาวะสองเรื่องที่มีชื่อเสียงที่สุดในหมู่ผู้ชมนานาชาติ รวมทั้งประเทศไทย คือ Rashomon (ปี 1950) และ Seven Samurai (หรือ เจ็ดเซียนซามูไร ปี 1954) ทั้งสองเรื่องเป็นงาน มาสเตอร์พีซแห่งภาพยนตร์มนุษย์นิยมที่ขุดลึกถึงความอ่อนแอของ วิญญาณมนุษย์และการต่อสู้ของผู้ที่อ่อนด้อยทางสังคม นำแสดงโดย นักแสดงคู่บุญ โตชิโร มิฟูเนะ โดยส่วนตัวแล้วผมชื่นชอบหนังของคุโรซาวะ ในยุคหลังจากนั้นเล็กน้อย อย่าง The Lower Depths (1957), Red Beard (1965), และโดยเฉพาะ High and Low (1963) ซึ่งเหล่านี้ เป็นหนังที่ถูกพูดถึงน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ อย่างน่าแปลกใจ แฟนหนัง แอ็คชั่นและหนังซามูไรคณินิยม Yojimbo (1961), Sanjuro (1962) และ The Hidden Fortress (1957) ส่วน Ikiru (1952) ยังคงเป็น หนังที่กระทบหัวใจทุกครั้งที่ผม ด้วยเรื่องราวของข้าราชการสูงวัยที่ กำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง คุโรซาวะในยุคหลังก่อนที่สังขารจะไม่ อำนวย สร้าง Dreams (1990) ตามมาด้วย Rhapsody in August (1991) ที่มีบทชาวอเมริกันแสดงโดยริชาร์ด เกียร์ หนังสือนิยายสุดท้าย ของท่านในปี 1993 คือ Madadayo เร็ว ๆ นี้ บริษัทวีวีดี Criterion

ได้วางตลาดภาพยนตร์ในยุคแรกของคุโรซาวะที่สร้างในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นหนังที่หาชมยาก ทั้งหนังซามูไร *Sanshiro Sugata* (1943), *The Most Beautiful* (1944) และ *The Men Who Tread on a Tiger's Trail* (1945)

ประเด็นสำคัญในการพูดถึงอากิระ คุโรซาวะ คือภาพลักษณ์ของเขาในฐานะคนทำหนังที่เอื้อมิติแห่งการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างเอเชียและโลกภาพยนตร์ตะวันตก จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามที่คุโรซาวะเป็นผู้กำกับที่แทบจะกำหนดภาพลักษณ์ของหนังญี่ปุ่นให้ขมนอกประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน เขาเคยถูกค่อนข้างขอว่าเป็นนักสร้างหนังที่ “เป็นญี่ปุ่น” น้อยกว่าโอสุหรือมิโซงุจิ (ซึ่งเป็นคำค่อนข้างอดที่มิถูกยืนยันด้วยผลงานและกาลเวลา) ชื่อเสียงของคุโรซาวะในโลกตะวันตกเริ่มจากการที่ *Rashomon* ได้รางวัลสิงโตทองคำที่เทศกาลภาพยนตร์เวนิซในปี 1951 หนังเรื่องนั้นเป็นพลุสว่างไสวที่ปลุมนักชมภาพยนตร์ทั่วโลกให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องมนุษย์และความต่างพร้อมของ “ตัวตน” ที่ตามติดพวกเราแม้ยามตายลงหลุมไปแล้ว อีกทั้งแสดงความสามารถของสื่อภาพยนตร์ในการแสดงความสั่นไหวของสิ่งที่เรียกว่า “ความจริง” เรื่องเล่าที่โด่งดังคือก่อนหน้าการถ่ายทำเพียงหนึ่งวัน ผู้ช่วยผู้กำกับสามคนของคุโรซาวะมาหาที่โรงแรมและแสดงความอึดอัดที่พวกเขาอ่านบทไม่รู้เรื่อง คุโรซาวะบอกให้พวกเขาอ่านและคิดตามตี ๆ แต่ทั้งสามยังคงไม่พอใจ คุโรซาวะจึงอธิบายแนวคิดของหนังให้ผู้ช่วยฟัง (เล่าเหตุการณ์นี้ไว้ในหนังสืออัตชีวประวัติ) “มนุษย์ไม่สามารถสื่อสารกับตัวเองได้ พวกเขาไม่สามารถพูดถึงตัวเองโดยไม่แต่งแต้มใส่สีสัน

บทหนังเรื่องนี้พูดถึงสิ่งนั้น การที่มนุษย์ต้องโกหกเพื่อให้ตัวเองดูดีกว่าที่ตัวเองเป็น” ผู้ช่วยสองคนเข้าใจ แต่อีกคนยังโกรธและไม่ยอมรับ คุโรซาวะเล่าว่าสุดท้ายเค้ามีปัญหากับผู้ช่วยคนนี้อีกจนถึงขั้นต้องเชิญออกจากงาน

โครงสร้างแบบหลายมุมมองในราโชมอน เมื่อตัวละครแต่ละตัวสลับกันเล่าเหตุการณ์เดียวกันจากมุมมองของตน ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในหนังนับเรื่องไม่ถ้วน โดยนักสร้างหนังหลากหลายประเทศรวมทั้งในฮอลลีวูด เช่น *The Outrage*, *Courage Under Fire* หรือ *Vantage Point* ในประเทศไทย มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช แปลบทละครเรื่องราโชมอนเป็นภาษาไทย และบทได้ถูกนำไปแสดงหลายต่อหลายครั้ง เป็นละครเวที รวมทั้งละครเวทีที่ถ่ายทอดออกอากาศทางโทรทัศน์ช่อง 4 แต่เวอร์ชันที่เป็นที่นิยมมากคือเมื่อหม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล กำกับพงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง และธัญญา โสภณ เป็นตัวเอกในเรื่องราโชมอนและออกแสดงที่มณฑลวิทยากรศึกษา เรียกว่าผู้ชมได้อุณหนาฝาคั่ง ยังไม่เคยมีการสร้างราโชมอนเป็นภาพยนตร์ในประเทศไทย แต่มีข่าวลือมาตลอดสิบปีว่ามีผู้กำกับหลายคนอยากจะทำหนังของคุโรซาวะเรื่องนี้มาเล่าใหม่เป็นแบบไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสถานการณ์ในสังคมตอนนี้ ช่างเหมาะเจาะกับงานที่แสดงถึงความเป็นไปไม่ได้ของสิ่งที่เรียกว่าความจริง หรือ ความจริงที่ว่านี่เป็นความจริงของใคร?

การไหลเวียนของอิทธิพลทางศิลปะที่แสดงออกผ่านทางงานของคุโรซาวะในแบบที่จับต้องได้ยังขยายความไปอีกหลายมิติ ภาพยนตร์

© 1947 Toho Co., Ltd.

© 1948 Toho Co., Ltd.

© 1949 Toho Co., Ltd.

© 1949 Toho Co., Ltd.

© 1950 Kadokawa Pictures, Inc.

© 1993 Kadokawa Pictures, Dentsu, Kurosawa Production

© 1952 Toho Co., Ltd.

© 1952 Toho Co., Ltd.

© 1955 Toho Co., Ltd.

© 1957 Toho Co., Ltd.

Seven Samurai ถูกฮอลลีวูดดัดแปลงเป็น The Magnificent Seven ว่าด้วยควาบบอยอเมริกันที่พรมแดนเม็กซิโก และส.อาสนจินดาของไทยแปลงหนังฝรั่งเรื่องนั้นมาเป็น เจ็ดประจัญบาน ต่อมาคุโรซาวะดัดแปลง Macbeth ของเชกสเปียร์เป็น Throne of Blood (1956) และดัดแปลง King Lear เป็นภาพยนตร์มหากาพย์ Ran (1985) อันเป็นอนุสาวรีย์แห่งปรัชญาการมองโลกของท่านที่สร้างออกมาได้อย่างตื่นตาตื่นใจในทางกลับกัน The Hidden Fortress (1957) ภาพยนตร์แอคชั่นของคุโรซาวะที่ว่าด้วยการพยายามช่วยเจ้าหญิงออกมาจากแดนของศัตรูกลายเป็นหนึ่งในต้นแบบที่จอร์จ ลูคัส ยอมรับว่าได้ไอเดียสำหรับพล็อตหนังเรื่อง Star Wars หนังเรื่อง Dreams ของคุโรซาวะ ได้รับความช่วยเหลือในการหาเงินทุนจากสตูดิโอ สปีดเบิร์ก ซึ่งบุชชูกุโรซาวะเป็นอาจารย์ ส่วนหนังตำรวจสืบสวนช่วงกลางของคุโรซาวะ แสดงอิทธิพลของหนังฟิล์มนัวร์อเมริกัน โดยเฉพาะการสร้างภาพความพอนเพะของสังคมหลังสงครามอีกทั้งช่องว่างระหว่างคนมีกับคนไม่มีเช่นในเรื่อง High and Low ซึ่งดัดแปลงมาจากนิยายนักสืบอเมริกันและมีฉาก Dope Alley หรือ “ตรอกซี้ยา” อันลือชื่อในความน่าขนลุกขนพองไม่นานมานี้มีศิลปินมาเลเซียสร้างงาน installation piece ที่ใช้ฉากดังกล่าวเป็นตัวบทของชิ้นงาน แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่ยังคงไม่ขาดตอนของผู้กำกับญี่ปุ่นท่านนี้

ในประเทศไทย อาจารย์บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา เขียนบทวิเคราะห์งานของคุโรซาวะเป็นหนังสือชื่อ “อาคิระ คุโรซาวา จักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น” มาตั้งแต่ปีพ.ศ.2533 ส่วนसानนิจิตต์ บางสะพานเขียน “ชีวิตกับความตาย สัจนิยมบนแผ่นฟิล์ม อาคิระ คุโรซาวา” เอาไว้ในปีเดียวกัน นับเป็นงานเขียนที่รวบรวมและเสนอความเห็นของนักวิชาการและนักเขียนชาวไทยต่อผลงานของผู้กำกับญี่ปุ่นที่ส่งกระแสความคิดต่อนักดูหนังทั่วโลก

ในโครงข่ายความคิดที่กว้างกว่า การถ่ายทอดและแสวงหา Humanism ในงานส่วนใหญ่ของคุโรซาวะ เป็นส่วนหนึ่งของการจุด

ไฟให้กับกระแสน้ำที่วิพากษ์วิจารณ์สังคม (ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม) ที่ต่อมานักสร้างหนังอเมริกันยุค 1970 เปิดกรับ และล่องเลยไปเป็นความเคลื่อนไหวของหนังสะท้อนสังคมและการเมืองที่แม้แต่ในประเทศไทยก็ยังมีร่องรอยให้เห็น เช่นในงานของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น อาคิระ คุโรซาวะคือผู้กำกับที่ไม่หยุดนิ่ง เขาเห็นการทำหนังเป็นการผจญภัย และมักพาตัวเองและผู้ชมไปยังดินแดนที่ไม่คุ้นเคย ถึงแม้จะมีธีมที่เกาะเกี่ยวกันอย่างกว้าง ๆ หนึ่งของคุโรซาวะ มีหลายรส หลายแนว หลายความคิด และพาดผ่านเส้นแบ่งประเภทของภาพยนตร์หลากหลายจนความพยายามที่จะจัดผู้กำกับคนนี้ให้เข้าหมวดใดหมวดหนึ่งโดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ ในวาระครบรอบหนึ่งศตวรรษปีเกิดของคุโรซาวะ เป็นโอกาสอันดีที่นักชมภาพยนตร์ไทยจะได้ชมงานคลาสสิกของผู้กำกับที่สร้างคุณประโยชน์ต่อศิลปะภาพยนตร์มากที่สุดคนหนึ่งในโลก และเป็นโอกาสพิสูจน์อีกครั้งว่าผลงานลือเลื่องทั้งหลายของท่านยังสามารถยืนหยัดผ่านการกัดกร่อนของเวลาและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดหลายสิบปีได้อย่างหนักแน่นไม่เสื่อมคลาย

เกี่ยวกับผู้เขียน: ก้อง ฤทธิธี เป็นคอลัมนิสต์เรื่องวัฒนธรรม และภาพยนตร์ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ อีกทั้งยังมีผลงานตีพิมพ์ในหนังสือภาพยนตร์ต่างประเทศเป็นครั้งคราว เป็นนักทำหนังสือสารคดี (ยามมีเวลา) และรายงานข่าวเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติจากหลายแห่งในโลก

* คุโรซาวะ อาคิระ ในเดือนมกราคม 2554 “ครบรอบวันเกิด 100 ปี คุโรซาวะ อาคิระ” ในเดือนมกราคม 2554 พลิกไปหน้า 09

From *Seven Samurai* to *The Magnificent Seven*, borrowed and detoured to become *Jed Prachanban*, from a kidnapped princess in *The Hidden Fortress* to *Star Wars*, the influence of Akira Kurosawa's movies has been profound. The flawed humanity, lies and prejudice in *Rashomon* have for the past 60 years inspired so many plays and movies; while stories of heroes in hard times, of discrimination and inequality, of truth and lies, of the grueling struggle of small people in the face of monstrous injustice and harsh realities, all point to the humanism manifest in Akira Kurosawa's films (1910-1998). To mark the 100th anniversary of one of the most famous filmmakers in the world, Japan has staged a number of events to commemorate Kurosawa-sensei, including a retrospective at the National Film Centre in Tokyo last year. To offer Thai filmgoers the opportunity to see, once again, some of the greatest works of this master director, the Japan Foundation in Bangkok will host an Akira Kurosawa film festival.

Kurosawa made over 30 films during his career that began during Second World War and continued to the early 1990s. Internationally, his most celebrated films include *Rashomon* (1950), *Ikiru* (1952), *Seven Samurai* (1954), *Yojimbo* (1961), *Red Beard* (1965) and many more. Even though Japan was home to some of the greatest filmmakers of the 20th century – including Kenji Mizoguchi, Yasujiro Ozu, Mikio Naruse, Nagisa Oshima, Shohei Imamura – Kurosawa was the director who shaped the way the world, especially Western scholars and audiences, perceived “Japanese cinema” and influenced the brand of Eastern humanism as

presented on the screen. Today, though new Japanese filmmakers have branched out and built their aesthetics and style from the seeds the old masters sowed, Kurosawa's name remains as the original definition of what Japanese cinema stands for.

Kurosawa was also a filmmaker who learned from the world, while the world also learned from him. He adapted Shakespeare's plays into movies (*Ran* and *Throne of Blood*), while Hollywood adapted *Seven Samurai* and *Rashomon* into their own versions. George Lucas admitted that one of his inspirations for *Star Wars* was *The Hidden Fortress*. In Thailand, MR Kukrit Pramoj translated *Rashomon* into a Thai-language play, and it has been performed so many times over the past 30 years. Thai scholars and critics wrote detailed books about his films in the 1980s, and he remains one of the foreign filmmakers that film students here have to study. The festival hosted by the Japan Foundation is thus a chance for local audiences to witness how the great works of this Japanese master withstand the test of time and changing social environment.

About the writer: Kong Rithee is a film critic and columnist at the Bangkok Post. He also writes for foreign publications on Thai movies. In his free time he makes documentary films with his friends.

* For more information on Japanese Film Festival 2011 “Akira Kurosawa Centennial Retrospective” in January 2011, see page 09

6 เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓ ผมได้รับโอกาสจากเจเนซิสพาวเนดชั่น และบางกอกฟอรัมไปศึกษาดูงานเรื่อง Community Design ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการของ JENESYS หรือ Japan – East Asia Network of Exchange for Students and Youths ซึ่งต้องการให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่แนวคิดต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่นไปยังประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย จึงได้มีโครงการ JENESYS ขึ้นในหลายหัวข้อ โครงการ JENESYS หัวข้อ Community Design หรือ การออกแบบชุมชน เป็นการนำเรื่องราวของแนวคิด Machizukuri หรือที่แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Community Design หรือ Town Creation แตกต่างกันไปตามแต่ละเรียกขาน แต่สิ่งที่เป็นแก่นของการสร้างบ้านแปงเมืองของประเทศญี่ปุ่นตามแนวคิด Machizukuri คงจะกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างเมืองบนฐานทุนทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ อาทิ บ้านเก่า ประเพณี ความเชื่อและจิตวิญญาณ เป็นต้น

Machizukuri : สร้างบ้านแปงเมือง

คำว่า Machizukuri ในภาษาญี่ปุ่นมีความหมายลึกซึ้งมากกว่าการสร้างบ้านเรือนหรือการสร้างอาคารที่อยู่อาศัยที่ทำมาหากิน เปรียบได้กับคำว่า “สร้างบ้านแปงเมือง” ที่คนไทยคุ้นเคย กล่าวคือการสร้างบ้านแปงเมืองจะมีชุดความคิด ความเชื่อของสังคม วัฒนธรรม และบริบทต่าง ๆ กำกับด้วย เช่น การสร้างเมือง การสร้างบ้าน จะต้องดูวงจรัย การสร้างบ้านในที่ลุ่มต้องยกได้ถุนบ้านเพื่อป้องกันน้ำท่วม การสร้างเมืองต้องคำนึงถึงเรื่องแม่น้ำภูเขา เพื่อยุทธศาสตร์ทางการทหาร การขนส่ง และการอุปโภคบริโภค จะต้องมีการสร้างวังอยู่ใจกลาง เพื่อเป็นจุดศูนย์รวมทางจิตใจของพสกนิกร และเพื่อประโยชน์ในการบริหารเมือง วัดจะต้องอยู่ในพื้นที่สูงด้วยความเชื่อเรื่องการแสวงหาและสวรรค์ เจดีย์วัดต้องสูงสง่า มองเห็นได้จากระยะไกล เพื่อเป็นสิริมงคล และการสักการะนับถือของชาวเมือง เป็นต้น

Machizukuri : Culture-based Community Design การสร้างบ้านแปงเมือง ด้วยทุนทางวัฒนธรรม

โดย พีธากร ศรีบุตรงษ์,
เจ้าหน้าที่บางกอกฟอรัม
By Peethakorn Sribhudwong,
Bangkok Forum Officer

Machizukuri ก็คำนึงถึงหลักต่าง ๆ ในการสร้างบ้านแปงเมืองเหมือนเช่นในทุกสังคม อาทิ บ้านในเขตภูมิอากาศหนาวเย็นจัดในเมืองชิราคาวะ เมืองโกคายามะ แต่ละปีจะมีหิมะตกหนัก ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย บางบ้านมีผู้อยู่อาศัยมากถึง ๒๐ หรือ ๓๐ คน บ้านจึงถูกออกแบบให้มีลักษณะเป็นบ้านหลังใหญ่หลายชั้น มีหลังคาหนากว่า ๕๐ เซนติเมตร และสูงชัน ทำจากหญ้าคาเยาะ เพื่อป้องกันหิมะที่ตกหนักในแต่ละปี การสร้างบ้านในลักษณะนี้จะถูกเรียกว่า Gasshozukuri

การสร้างบ้านแปงเมืองตามแนวคิด Machizukuri จะมีชุดความคิดที่กำกับการก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ การก่อสร้างจะไม่เลื่อนลอยจากชุดความคิด ความเชื่อทางสังคม วัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากการก่อสร้างอาคารสมัยใหม่ที่ยึดกระแสโลกาภิวัตน์และอรรถประโยชน์ในการใช้สอยพื้นที่ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุดเท่านั้น

เมื่อผู้คนไขว่คว้ารากเหง้าของตนเอง

แนวคิด Machizukuri ในประเทศญี่ปุ่นได้ทวนกลับมาอีกครั้งพร้อมกับค่านิยมของคนในสังคมที่เริ่มย้อนกลับมาให้ความสำคัญกับจิตวิญญาณแห่งความเป็นญี่ปุ่น แม้ว่าสภาพบ้านเมืองจะ

เปลี่ยนแปลงไปมากมาย บ้านเก่าเมืองเก่าที่เคยเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนญี่ปุ่นจะลดหายไป แต่บ้านเก่าที่ยังคงหลงเหลืออยู่ก็ได้รับการอนุรักษ์และคุ้มครองเป็นอย่างดี ทั้งจากกลุ่มคนในชุมชนที่ยังคงเห็นคุณค่าและจากกฎหมาย ข้อบัญญัติต่าง ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาลกลางจัดทำขึ้นเพื่อการอนุรักษ์คุณค่าทางจิตวิญญาณเหล่านั้นไว้

การสร้างบ้านแปงเมืองของญี่ปุ่นในสมัยใหม่จึงอาจแบ่งได้เป็น ๒ กระแส ประกอบด้วย กระแสที่หนึ่ง การสร้างบ้านเรือนอาคารสมัยใหม่ โดยคำนึงถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันมาผ่านกายภาพโดยรอบ ทั้งในระดับพื้นที่และในระดับเมือง เช่น การสร้างอาคารสมัยใหม่ที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ประวัติศาสตร์ วังเก่า ปราสาทเก่า หรือแม้กระทั่งอาคารของเอกชน แต่มีคุณค่าทางมรดกวัฒนธรรม เช่น Gassho House และ Machiya House ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นอาคารหรือพื้นที่อนุรักษ์ อาคารสมัยใหม่ที่สร้างขึ้นจะต้องไม่ทำให้เกิดการสูญเสียทัศนียภาพโดยรวมของย่านนั้น โดยคำนึงถึง Guideline Control ของเมือง ซึ่งจะทำให้สามารถรักษาภูมิทัศน์เมือง (Townscape) ไว้ได้ เช่น อาคารที่สร้างขึ้นใหม่ในพื้นที่ใกล้เคียงต้องมีรูปลักษณะ สี สันที่ไม่แปลกแยก ต้องไม่มีการสร้างอาคารที่มี

ความสูงมากกว่าที่มีข้อบัญญัติไว้ ฯลฯ

กระแสนี้สองในการสร้างบ้านแปงเมือง คือ การใช้พื้นที่หรือทรัพย์สินมรดกทางวัฒนธรรม ที่มีอยู่เดิมเป็นทุนในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เช่น การตกแต่งอาคารบ้านเรือนเก่าให้มีสภาพที่เหมาะสมต่อการใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดึงดูดผู้คนที่ต้องการแสวงหาจิตวิญญาณแห่งความเป็นญี่ปุ่นให้เข้ามาจับจ่ายใช้สอย โดยเจ้าของบ้านใช้พื้นที่เพื่อการตอบสนองทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการดูแลอาคารบ้านเรือนที่มีคุณค่าทางมรดกวัฒนธรรมและจิตวิญญาณในเวลาเดียวกัน

ยกตัวอย่าง Machiya House หรือ Mercian House ในบางพื้นที่เคยถูกละทิ้งให้เป็นอาคารหรือพื้นที่เสื่อมโทรม แต่ก็ได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งด้วยการซ่อมแซม ตกแต่ง ตัวอาคารบ้านเรือนและพื้นที่โดยรอบให้กลับมามีชีวิต มีสีสัน มีผู้คนกลับมาจับจ่ายอีกครั้ง โดยการร่วมมือของหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นเจ้าของอาคารบ้านเรือน กลุ่มอนุรักษ์ นักวิชาการ กระทั่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ อาคารเก่าที่ยังคงมีสภาพดีหลายอาคารจะได้รับแนวคิด Renovation รวมถึง Refunctioning โดยใช้แนวคิดการปรับปรุง

กายภาพ ปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์การใช้งานของอาคาร แทนที่การรื้อทิ้ง และการสร้างใหม่ เช่น อาคาร Kyoto Art Center ซึ่งเดิมเคยเป็นโรงเรียนประถมศึกษามาก่อน แต่เมื่อโรงเรียนได้ปิดตัวไป ก็ได้มีแนวคิดที่จะทำ Kyoto Art Center ขึ้นมาแทนที่ ด้วยการฟื้นฟู ปรับปรุงและปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ด้วยการตกแต่งภายในใหม่ทั้งหมด เพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นศูนย์ศิลปะของเมือง การฟื้นฟูปรับปรุงที่แม้จะมีค่าใช้จ่ายที่มากกว่าการสร้างใหม่ แต่ในทางกลับกัน ก็ทำให้จิตวิญญาณของอาคาร จิตวิญญาณของพื้นที่นั้นยังคงอยู่ ทั้งยังเพิ่มมากขึ้นตามกาลเวลาอีกด้วย

สร้างบ้านแปงเมืองท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสร้างบ้านแปงเมืองของประเทศญี่ปุ่นยังสามารถต้านทานหรือต่อสู้กับกระแสการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ได้ มีหลายประการ ดังต่อไปนี้

๑. ความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ และรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง คนญี่ปุ่นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมความภาคภูมิใจในชาติ และศิลปวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่คนทุกเพศทุกวัย

ยังคงเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี และยังคงมีการปลูกฝังสืบทอดพิธีกรรมต่าง ๆ ตามวิถีของความเป็นญี่ปุ่น เช่น พิธีการชงชา การแต่งกายด้วยกิโมโนและยูคาตะ การไผ่หาและเรียกร่องเอกลักษณ์ความเป็นชาติให้กลับมา ยกตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งในญี่ปุ่นที่ได้นำเสนอกระแสสังคมที่ต้องการให้สร้างปราสาทที่เคยถูกทำลายสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เป็นความภาคภูมิใจของคนร่วมชาติ และเป็นการรื้อฟื้นสัญลักษณ์ของชาติขึ้นมาอีกครั้ง เป็นต้น

๒. จิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

บุคลิกและค่านิยมที่สำคัญประการหนึ่งของคนญี่ปุ่น คือ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความสนใจต่อประเด็นสาธารณะ สิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนในการสร้างบ้านแปงเมืองของญี่ปุ่น คือ ทุกคนต่างรับผิดชอบในทรัพย์สินหรือบ้านของตนเอง ไม่ว่าจะบ้านไม้เก่าหรือบ้านที่ปลูกสร้างใหม่ ก็จะพยายามให้เข้าไปในทิศทางเดียวกัน ไม่แปลกแยก แครพต่อกฎระเบียบของเมืองที่ว่าด้วยการควบคุมอาคารและภูมิทัศน์เมืองอย่างเคร่งครัด รวมไปถึงการร่วมสนับสนุนชุมชนหรือกลุ่มในชุมชนที่ทำหน้าที่อนุรักษ์บ้านเก่าเมืองเก่าด้วยการบริจาคเงิน เช่น กลุ่มอนุรักษ์บ้าน Gassho House ซึ่งตั้งขึ้นโดยประชาชนใน Shirakawa ซึ่งมีการระดมทุนภายในชุมชนและได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. การเชื่อมประสานและบูรณาการ

มีหลายภาคส่วนที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างบ้านแปงเมือง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคเอกชน สื่อมวลชน รวมถึงองค์กรเพื่อสังคมที่ไม่แสวงผลกำไร (Non Profit Organization : NPO) ที่อยู่ในท้องถิ่น ซึ่งเข้ามาประสานงานทั้งด้านข้อมูล การปฏิบัติการ และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน จนสามารถจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูโดยเฉพาะได้ เช่น Kyomachiya.net รวมถึงสามารถผลักดันให้เป็นนโยบายของ

ท้องถิ่นในการจัดทำ Guideline Control โดยอาศัยหลักภูมิทัศน์เมือง และการสนับสนุนของประชาชนผ่านการทำประชาพิจารณ์ และการเก็บข้อมูลเชิงวิชาการ เป็นต้น

๔. ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและชี้ให้เห็นข้อเท็จจริง ข้อมูลดังกล่าวมีทั้งส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงที่มีการเก็บรวบรวมเป็นระยะเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของเมือง ซึ่งสามารถสะท้อนภาพให้ผู้คนตระหนักในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ ยกตัวอย่างเช่น การทำข้อมูลจำนวน Machiya House ที่มีจำนวนลดลงทุกปี รวมไปถึงการทำข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นสาธารณะ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ข้อมูลทั้งสองส่วนนี้ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลักดันเชิงนโยบายในการอนุรักษ์เมือง

๕. ความเป็นท้องถิ่นนิยมสร้างการรับรู้และความภาคภูมิใจ ไม่ว่าจะไปที่เมืองใด คนในเมืองนั้น ๆ จะมีความภาคภูมิใจในเมืองของตนเองเป็นอย่างมาก เช่น ภูมิใจในความเป็นคนเกียวโตเป็นคนทาคายามะเป็นคนโกคายามะความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองช่วยให้คนในเมืองนั้นรู้สึกรัก ห่วงแหน และอยากจะหวัดหรือนำเสนอของดีของเมืองให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ด้วยเหตุนี้ผู้คนจึงมีส่วนร่วมต่อการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนเองทั้งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรม และทรัพย์สินสิ่งปลูกสร้างเป็นอย่างดี

Machizukuri หรือ การสร้างบ้านแปงเมือง ไม่ได้มุ่งสร้างสรรค์ หรือมุ่งอนุรักษ์ฟื้นฟูอาคารหรือสถาปัตยกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ Machizukuri ให้ความสำคัญกับคุณค่าของสิ่งที่จะทำ ทั้งที่เป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ผู้คนตระหนักและเห็นว่าสิ่งที่พวกเขา กำลังจะทำด้วยกันนั้น คือสิ่งที่ต้องทำเพื่อสืบทอดและส่งต่อมรดกทางวัฒนธรรมอันดีงามของบรรพบุรุษไปสู่รุ่นลูกหลานต่อไป

Machizukuri is culture-based community design philosophy that pays close attention to the conservation of both tangible and intangible cultural processes; for example, local traditions and customs, cultures, ceremonies, old traditional buildings, and so on.

Recently, there has been renewed interest in Japan for the conservation and appreciation of old traditions, particularly for the revitalization of heritage buildings and traditional lifestyles. A recent article in an English-language newspaper, published in Japan, highlighted how opinions have changed towards conservation. For the reconstruction of an ancient castle, which was demolished during World War II, a modern-style monument, the usual choice, was rejected in favor of renovation. The present and future trends in community design are now focused on the 'refunctioning' and 'renovation' of old buildings, despite the fact that it is more expensive to renovate old buildings in this way than to build a new one. But more and more people are choosing refunctioning and renovation because they can feel more of the spiritual side of old Japanese style and traditions that cannot be found in a new (and often modern) building.

Even when new buildings are constructed near or in an area of old traditional style houses, they are now being adapted so that they blend in with the overall style and decoration. So buildings constructed using modern materials may be decorated with a wooden facade or painted in muted or dark colors which

again blend in with the surroundings, thereby conserving the overall scenery or townscape of the area.

The reasons why people can conserve the old tradition and building are:

1. They are proud of their nation's traditions and culture.
2. They understand that they have social responsibilities, and many pay attention to public issues.
3. They have good relationships with local government, NGOs, academics and educational institutions, mass media, and their own local community.
4. They have held meetings and gathered data and the opinions of people on community design, which is useful for policy makers.
5. Each community in Japan is proud of their local ways and culture. Consequently, people feel they are 'Tokyo people', 'Kyoto people', or 'Takayama people'. This is important because local pride motivates people to participate fully in the cultural revitalization and conservation process.

เทศกาลภาพยนตร์ญี่ปุ่น 2554 “ครบรอบวันเกิด 100 ปี คุโรซาวะ อากิระ”
 Japanese Film Festival 2011 “Akira Kurosawa Centennial Retrospective”

สถานที่: โรงภาพยนตร์เอสเอฟเวิลด์ ซีเนม่า ชั้น 7 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์
 วันที่: 6 – 19 มกราคม 2554

Venue: SF World Cinema at Central World
 Date: 6th – 19th January 2011

รับบัตรได้ฟรี 1 คนต่อ 1 ใบ 30 นาทีก่อนเวลาฉายแต่ละเรื่อง
 Free tickets available 30 minutes before screening. One ticket per person for each film

DATE	TIME	FILM
Thursday 6 January 2011	20.00	Rashomon (88 min) (Opening Film)
Friday 7 January 2011	19.00	The Quiet (95 min)
Saturday 8 January 2011	11.00 13.20 15.40 18.00	Sanshiro Sugata (91 min) The Most Beautiful (85 min) Sanshiro Sugata II (82 min) The Idiot (166 min)
Sunday 9 January 2011	11.00 13.40 16.20 19.00	No Regrets For Our Youth (110 min) One Wonderful Sunday (108 min) Drunken Angel (98 min) Scandal (104 min)
Monday 10 January 2011	19.00	Stray Dog (122 min)
Tuesday 11 January 2011	19.00	Those Who Step on the Tail of the Tiger (59 min)
Wednesday 12 January 2011	19.00	Ikiru (143 min)
Thursday 13 January 2011	19.00	Seven Samurai (207 min)
Friday 14 January 2011	19.00	I Live In Fear (113 min)
Saturday 15 January 2011	11.00 13.40 16.30	Throne Of Blood (110 min) The Lower Depths (125 min) The Hidden Fortress (139 min) Talk on Kurosawa: Life, Works and Inspiration พูดคุยเกี่ยวกับคุโรซาวะ-ชีวิต ผลงาน และแรงบันดาลใจ
Sunday 16 January 2011	11.00 14.20 17.00 19.30	The Bad Sleep Well (151 min) Yojimbo (110 min) Sunjuro (96 min) Madadayo (134 min)
Monday 17 January 2011	19.00	High and Low (143 min)
Tuesday 18 January 2011	19.00	Red Beard (185 min)
Wednesday 19 January 2011	19.00	Dodes'ka-den (140 min)

นิทรรศการงานหัตถกรรมญี่ปุ่นร่วมสมัย

สถานที่: ชั้น 2 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
สี่แยกปทุมวัน

วัน/เวลา: วันศุกร์ที่ 14 มกราคม - วันอาทิตย์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2554
ระหว่างเวลา 10.00 - 21.00 น. (หยุดวันจันทร์)

Contemporary Japanese Crafts Exhibition

Venue: 2nd Floor, Bangkok Art and Culture Centre
Date/Time: Friday 14th January - Sunday 13th February 2011
10 am. - 9 pm. (closed on Monday)

Unheard Notes Concert

Medalists' Special Concert of the 2nd Vancouver International Piano Festival by People with Disabilities

วันที่: วันเสาร์ที่ 22 มกราคม 2554

สถานที่: 13.00 น. - ซีคอนสแควร์, MCGP Hall,
Music campus for General Public
19.30 น. - วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
Music Auditorium

คอนเสิร์ตจัดโดย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
บัตรราคา 200 บาท (100 บาทสำหรับนักเรียนนักศึกษา)
สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 02-800-2525 ต่อ 153, 154

Date: Saturday 22nd January 2011
Venue: 1.00 pm. - Seacon Square, MCGP Hall,
Music campus for General Public
7.30 pm. - College of Music,
Mahidol University, Music Auditorium

Concert organized by College of Music, Mahidol University,
ticket price: 200 baht (100 baht for students).
For more information please contact 02-800-2525 ext. 153, 154

**การบรรยายและสัมมนาพิเศษ
(JF Fellow Seminar 2011)
เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชน
ต่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา
และการพัฒนาอย่างยั่งยืน”**

วันที่: วันจันทร์ ที่ 17 มกราคม 2554
สถานที่: ห้องประชุม กรมส่งเสริมคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร
วันที่: วันพฤหัสบดีที่ 20 มกราคม 2554
สถานที่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ร่วมกับ กรมส่งเสริม
คุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม มูลนิธิภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สถาบัน
การท่องเที่ยวโดยชุมชน และศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะจัด
ให้มีการบรรยายและสัมมนาพิเศษในหัวข้อ “การมี
ส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา
และการพัฒนาอย่างยั่งยืน” โดยวัตถุประสงค์ของ
การจัดงานในครั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้เข้าร่วมฟัง
การสัมมนาได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสร้างชุมชนท้องถิ่น
ให้มีพลัง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ภายใต้แนวคิดที่เรียกว่า JIMOTOGAKU (จิ-โมะ-
โตะ-กัก-คุ) ซึ่งแนวคิดนี้กำลังแพร่หลายอย่างมาก
ในประเทศญี่ปุ่น และมีความสอดคล้องคล้ายคลึง
กับแผนหลักสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่าง
ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ที่เน้น
กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ที่กำลังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

**JF Fellow Seminar 2011:
“People Participation in Community
Revitalization and Promoting
Environmental Education for
Sustainable Development: Learning
from Japanese experiences of
Jimotogaku in Minamata”**

Date: 17th January 2011 (Mon.)
Venue: Meeting Room, Department of
Environmental Quality Promotion,
Ministry of Natural Resources and
Environment

Date: 20th January 2011 (Thu.)
Venue: Faculty of Humanities,
Chiang Mai University

**โครงการสัมมนาญี่ปุ่นศึกษา
เรื่อง “เทคนิคขั้นพื้นฐานและความรู้
เบื้องต้นในการค้นหาข้อมูลเพื่องาน
วิจัยและวิชาการในระดับอุดมศึกษา”**

วัน/เวลา: วันจันทร์ ที่ 31 มกราคม 2554
สถานที่: คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จ. เชียงใหม่
วัน/เวลา: วันอังคารที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554
สถานที่: คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ จะจัดให้มีสัมมนา
ญี่ปุ่นศึกษาเรื่อง “เทคนิคขั้นพื้นฐานและความรู้
เบื้องต้นในการค้นหาข้อมูลเพื่องานวิจัยและวิชาการ
ในระดับอุดมศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้
ความรู้เบื้องต้นในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อทำวิจัย
เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษา อาทิ
การค้นหาข้อมูลจากฐานงานวิจัยและบทความ
ต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

**การบรรยายพิเศษและสัมมนาญี่ปุ่นศึกษา
เรื่อง “ญี่ปุ่นกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน
ข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์”**

วัน/เวลา: วันพฤหัสบดีที่ 3 มีนาคม 2554
เวลา 9.00-12.00 น.
สถานที่: ห้องประชุมบุญชู โรจนเสถียร
ชั้น 3 ตึกอเนกประสงค์ 1
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ร่วมกับ สถาบัน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์วิจัย จะจัดให้มีการบรรยายพิเศษและสัมมนา
ญี่ปุ่นศึกษา เรื่อง “ญี่ปุ่นกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน
ข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์” โดย ศจ. ดร. เคโซ
ยามาวากิ มหาวิทยาลัยเมจิ ซึ่งวัตถุประสงค์ของ
การจัดสัมมนาพิเศษในครั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้กับ
ผู้เข้าร่วมทุกท่านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
การเปลี่ยนแปลงของสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน อันเนื่อง
มาจากผลของการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติที่มี
มากขึ้น อาทิ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคนญี่ปุ่นและ
คนต่างด้าว เป็นต้น

**Japanese Studies Seminar entitle
“Basic Technique and Introduction
to Japan related Data Searching”**

Date: 31st January 2011 (Mon.)
Venue: Faculty of Humanities,
Chiang Mai University

Date: 1st February 2011 (Tue.)
Venue: Faculty of Liberal Arts,
Thammasat University

**Contemporary Japan Seminar:
“Japan and Migration in the Age of
Globalization” by Prof. Dr. Keizo
Yamawaki, Meiji University**

Date: 3rd March 2011 (Thu.),
9:00 - 12:00
Venue: Boonchu Rojanasathien
Meeting Room, 3rd Floor of
Anekprasong (multi-purpose)
Building 1, Thammasat University
Tha Prachan Main Campus

Recommended Books & DVDs

ห้องสมุดเจแปนฟาวน์เดชั่น ตั้งอยู่ที่ ชั้น 10 อาคารเสริมมิตร ถนนอโศกมนตรี
เวลาเปิดทำการ: วันจันทร์ – วันศุกร์ 09.00-19.00 น. / วันเสาร์ 9.00 – 17.00 น.

 Books

Book: ฝึเสื้ออมตะ - คินดะอิจิยอดนักสืบ
ตอนที่ 13
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย บุษบา บรรจงมณี
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2008

Book: ฝึนางพญา - คินดะอิจิยอดนักสืบ
ตอนที่ 14
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย ขมขนาด ศีตติสาร
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2008

Book: สัตว์ป่าแสนสวย - คินดะอิจิยอดนักสืบ
ตอนที่ 15
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย รัตน์จิต ทองเปรม
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2009

Book: ลูกศรเทพมรณะ - คินดะอิจิยอดนักสืบ
ตอนที่ 16
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย บุษบา บรรจงมณี
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2009

Book: เกาะวิญญาณอาถรรพณ์ - คินดะอิจิ
ยอดนักสืบ ตอนที่ 17/1
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย ขมขนาด ศีตติสาร
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2009

Book: เกาะวิญญาณอาถรรพณ์ - คินดะอิจิ
ยอดนักสืบ ตอนที่ 17/2
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย ขมขนาด ศีตติสาร
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2009

Book: บ้านที่กมรณะ - คินดะอิจิยอดนักสืบ ตอนที่ 18
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย บุษบา บรรจงมณี
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2010

Book: งานเต้นรำสวมหน้ากาก - คินดะอิจิ
ยอดนักสืบ ตอนที่ 19
Author: โยโคมิโซะ เซชิ / แปลโดย รัตน์จิต ทองเปรม
Publisher: บลิส พับลิชชิ่ง จำกัด / 2010

 DVDs

Movie: 千と千尋の神隠し Spirited Away
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/2001

Movie: とりのとトロ My Neighbor Totoro
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/1988

Movie: 天空の城 ラピュタ Castle in the sky
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/1986

Movie: 平成狸合戦ぽんぽこ Pom Poko
Director: Takahata Isao
Company: Studio Ghibli/1994

Movie: 風の谷ナウシカ
Nausica of the Valley of the Wind
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/1984

Movie: 魔女の宅急便 Kiki's Delivery service
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/1989

Movie: ものけ姫 Princess Mononoke
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/1997

Movie: ハウルの動く城 Howl's Moving Castle
Director: Miyazaki Hayao
Company: Studio Ghibli/2004

JANUARY 2011 : KUROSAWA AKIRA
(IN RESPONSE TO KUROSAWA FILM FESTIVAL)

Fri. 21st Jan. 2011 18:30
Madadayo 1983
ยัง
Directed by KUROSAWA Akira
(黒澤明)
87 mins.

Fri. 28th Jan. 2011 18:30
Rashomon 1950
ราโชมอน
Directed by KUROSAWA Akira
(黒澤明)
88 mins.

FEBRUARY 2011 : LOVE

Fri. 4th Feb. 2011 18:30
Twinkle 1992
(きらきらひかる)
ส่องแสงพราว
Directed by MATSUOKA Joji
103 mins.

Sat. 5th Feb. 2011 15:00
Love Letter 1995
(ラブレター)
ถามรักจากสายลม
Directed by IWAI Shunji (岩井俊二)
117 mins.

Fri. 11th Feb. 2011 18:30
Rainbow Song 2006
(虹の女神)
กว่าจะรู้ว่ารัก (เพื่อน)
Directed by KUMAZAWA Naoto
(熊澤尚人)
117 mins.

Fri. 25th Feb. 2011 18:30
One Million Yen Girl 2008
สาวใสหัวใจล้านเยน
Directed by TANADA Yuki
(タナダユキ)
121 mins.

MARCH 2011 : DRAMA

Fri 4th Mar. 2011 18:30
Night Train to the Star
(わが心の銀河鉄道 宮沢賢治物語) 1996
รถไฟสายกาแลคซี
Directed by OMORI Kazuki
(大森 一樹)
111 mins.

Sat 5th Mar. 2011 15:00
Hula Girls 2006
(フラガール)
สาวฮูล่า หัวใจฮีโร่
Directed by Lee Sung Il
(李相日)
120 mins.

Fri 11th Mar. 2011 18:30
Like Ashura 2003
(阿修羅のごとく)
เหมือนนอสุร
Directed by MORITA Yoshimitsu
(森田芳光)
136 mins.

Fri 18th Mar. 2011 18:30
The River with No Bridge 1992
(橋のない川)
แม่น้ำที่ไม่มีสะพาน
Directed by HIGASHI Yoichi
(東 陽一)
139 mins.

Sat. 19th Mar. 2011 15:00
Midnight Sun 2006
(タイヨウのうた)
24 ชั่วโมง ขอรักเธอทุกวัน
Directed by KOIZUMI Norihiro
(小泉 徳宏)
119 mins.

Fri. 25th Mar 2011 18:30
River of Fireflies 1987
(螢川)
แม่น้ำหิ่งห้อย
Directed by SUGAWA Eizo
(須川 栄三)
115 mins.

ACTIVITY REPORT

Japanese Arts and Culture Free Workshop Series

เวิร์คชอปศิลปะและวัฒนธรรมญี่ปุ่น

โดย เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ซึ่งจัดทุกเย็น วันพฤหัสบดีที่ 1 และ 3 มาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม จนถึงกันยายน 2553 ณ ห้องสัมมนาเอนกประสงค์ เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ตั้งแต่เวลา 18.30 น.

2 กันยายน 2553

การร้องเพลงญี่ปุ่น โดยคุณยาโยอิ โมริตะ

การสาธิตและการฝึกปฏิบัติการจัดดอกไม้แบบอิเคบะโนะ โดย อ.ยาซึฮิโตะ ซาซากิ

วันพฤหัสบดีที่ 23 กันยายน 2553 เวลา 18.30-20.00 น. ณ ห้องเรียน E เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ และการสาธิตการจัดดอกไม้ในวันพฤหัสบดีที่ 30 กันยายน 2553 ณ ห้องประชุมเอนกประสงค์ สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย และในวันเสาร์ที่ 2 ตุลาคม 2553 ที่ห้างสรรพสินค้าไอเซตัน

งานสัมมนาวิชาการอักษรศิลป์นานาชาติ กรุงเทพฯ

โดยสมาคมฝรั่งเศสกรุงเทพ สถาบันเกอเธ่ เจแปนฟาวน์เดชั่น และบริษัทคิดส์สตรีตมาก จำกัด จัดที่สมาคมฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ 30-31 ตุลาคม 2553

Melody ♥ Cup

การแสดงร่วมของนักแสดงจากไทยและญี่ปุ่น โดยการกำกับของคุณทาคามิเนะ ทาดาฮิโระ แสดงที่โรงละครในสวน ภัทราวดีเธียเตอร์ วันที่ 5-6 พฤศจิกายน 2553

Five Days in March

ละครร่วมสมัยจากคณะละคร Chelfitsch ภายใต้การกำกับของคุณโทชิชิ โอคาตะ แสดงที่สตูดิโอ 1 ภัทราวดีเธียเตอร์ ระหว่างวันที่ 11-12 พฤศจิกายน 2553 และเวิร์คชอปในวันที่ 12 พฤศจิกายน ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเทศกาลภาพยนตร์ญี่ปุ่น:

มุมมองชีวิต แห่งจิต ฟันภาพยนตร์

ศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดฉายภาพยนตร์ญี่ปุ่นและการบรรยายในวันที่ 17 และ 24 พฤศจิกายน 2553 ที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

THESE ACTIVITIES ARE PART OF THE 6TH LANNA-JAPAN FESTIVAL 2010

Contemporary Japanese Crafts Exhibition

นิทรรศการงานหัตถกรรมญี่ปุ่นร่วมสมัยจัดแสดงที่ หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 26 พฤศจิกายน - 15 ธันวาคม 2553 โดยในพิธีเปิดวันที่ 26 พฤศจิกายน มีการเสวนาเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมล้านนาและญี่ปุ่น โดย อ.วิที พานิชพันธ์ อ.สมลักษณ์ ปันติบุญ และ อ.สุมนัสยา โวหาร

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “เทคนิคขั้นพื้นฐาน และการออกแบบคาแรคเตอร์ อนิเมชันของญี่ปุ่น”

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ร่วมกับคณะดิจิทัลอาร์ต มหาวิทยาลัยรังสิต ศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดให้มีการบรรยายพิเศษ เรื่อง “เทคนิคขั้นพื้นฐาน และการออกแบบคาแรคเตอร์ อนิเมชันของญี่ปุ่น” โดยนักออกแบบคาแรคเตอร์ อนิเมชันชื่อดังในวันพุธที่ 17 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้อง 401 ชั้น 4 อาคาร 8 มหาวิทยาลัยรังสิต และวันศุกร์ที่ 19 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้องบรรยาย 114 วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้รับความสนใจอย่างล้นหลามจากผู้ชื่นชอบงานอนิเมชันญี่ปุ่น

นิทรรศการหนังสือญี่ปุ่นในเชียงใหม่

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ร่วมกับ สุริวงค์บุ๊คเซ็นเตอร์ ได้จัดนิทรรศการแนะนำหนังสือเล่มใหม่ ๆ ที่เขียนเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นในแง่มุมต่าง ๆ ในช่วงเทศกาลล้านนา-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 17 ถึง 28 พฤศจิกายน 2553 ที่ผ่านมา ณ ร้านหนังสือสุริวงค์บุ๊คเซ็นเตอร์ ถ.ศรีดอนไชย ซึ่งได้รับความสนใจอย่างยิ่งจากชาวเชียงใหม่เข้าร่วมชมและอ่านหนังสือเหล่านั้น

การประชุมนานาชาติด้านญี่ปุ่นศึกษา ในประเทศไทย “สู่มิติใหม่แห่งการสร้างสรรค์ญี่ปุ่นศึกษา”

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนของเจแปนฟาวนด์ชันและบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้จัดการประชุมวิชาการนานาชาติด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย 2553 หัวข้อ “สู่มิติใหม่แห่งการสร้างสรรค์ญี่ปุ่นศึกษา” เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2553 ณ อาคารมหาจักรีสิรินธร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้นักวิชาการไทยได้สร้างสรรค์ผลงานวิชาการเป็นภาษาญี่ปุ่น และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการในระดับเอเชีย และยกระดับวิชาการด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยให้มีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติในอนาคต ในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการประชุมในครั้งนี้ด้วย ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมและเฝ้ารับเสด็จกว่า 200 คน

การประชุมวิชาการระดับชาติของเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยครั้งที่ 4 “บททวนความสัมพันธ์ญี่ปุ่น-ไทย-แม่โขง”

คณะกรรมการเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษาแห่งประเทศไทย (Japanese Studies Network - Thailand) ร่วมกับศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดให้มีการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 4 ในหัวข้อ “บททวนความสัมพันธ์ญี่ปุ่น-ไทย-แม่โขง” ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ 14 ตุลาคม ถึงวันศุกร์ที่ 15 ตุลาคม 2553 ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผลงานทางวิชาการระหว่างนักวิจัย อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาโท ทางด้านมนุษยศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมนำเสนอบทความกว่า 150 คนทั่วประเทศ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยและความยั่งยืนผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์และแง่มุมต่าง ๆ จากประเทศในอาเซียน และญี่ปุ่น”

เครือข่ายมหาวิทยาลัยในอาเซียน (เอยูเอ็น) และมหาวิทยาลัยบูรพาได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 3 วันเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัยและความยั่งยืนผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์และแง่มุมต่าง ๆ จากประเทศในอาเซียนและญี่ปุ่น” ระหว่างวันที่ 20 – 22 ตุลาคม 2553 โดยได้รับการสนับสนุนจากเจแปนฟาวนด์ชัน ซึ่งการประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของการดำเนินโครงการเพื่อประโยชน์ต่อสังคมโดยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของอาเซียน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้นจากภาครัฐและเอกชนประมาณ 50 คน รวมทั้งยังได้เชิญผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่นมาร่วมบรรยายและนำเสนอประเด็นของการดำเนินกิจกรรม และโครงการที่มหาวิทยาลัยสามารถมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม อาทิ โครงการสิ่งแวดล้อมและพัฒนาชุมชน เป็นต้น

JAPAN FOUNDATION

เจแปนฟาวนด์ชัน กรุงเทพฯ เป็นสำนักงานสาขาของเจแปนฟาวนด์ชันซึ่งได้รับการก่อตั้งโดยรัฐบาลญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2515 มีจุดประสงค์เพื่อดำเนินงานแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับองค์กรและบุคคลต่างๆ ที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม

ญี่ปุ่นสาร เป็นเอกสารที่แจกจ่ายโดยไม่คิดมูลค่า ให้แก่บุคคลหรือองค์กรที่มีความสนใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ท่านสามารถเปิดดูญี่ปุ่นสารได้ที่เว็บไซต์ www.jfbkk.or.th

The Japan Foundation, Bangkok serves as a liaison office of the Japan Foundation, established by the Japanese government in 1972, to assist in its full implementation of cultural exchanges between Thailand and Japan as well as to create networks with affiliated cultural organizations and individuals in Thailand.

Japan Letter is distributed free of charge to individuals and organizations interested in Japanese culture and international cultural exchange. Japan Letter can also be read on site at www.jfbkk.or.th

คุณอยากอ่านอะไรในญี่ปุ่นสาร? คุณคิดเห็นอย่างไรกับญี่ปุ่นสาร? โปรดส่งคำแนะนำและความคิดเห็นของคุณมาได้ที่

What do you want to read about and see in Japan Letter? Please send your suggestion and comment to:

Email: japanletter@jfbkk.or.th
Tel: 02 260 8560-4 Fax: 02 260 8565

The Editor of Japan Letter
The Japan Foundation, Bangkok
Serm Mit Tower 10th Fl. 159 Sukhumvit Soi 21
(Asokmontri Rd.), Bangkok 10110

Copyright 2011 The Japan Foundation, Bangkok All rights reserved.

No reproduction or republication without written permission

เจแปนฟาวนด์ชัน กรุงเทพฯ เจ้าของลิขสิทธิ์ 2554 ทำมาส่วนใดส่วนหนึ่งจากหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่หรือพิมพ์ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร